យុត្តិធម៌ និង អំពើពុករលួយនៅតុលាការខ្មែរក្រហម

យុត្តិធម៌នៅប្រទេសកម្ពុជាឋិតនៅក្នុងស្ថានភាពគ្រោះថ្នាក់ម្តងទៀត បន្ទាប់ពីការផ្សព្វផ្សាយពេលថ្មីៗនេះ អំពីការត្រួតពិនិត្យយ៉ាងល្អិតល្អន់ទៅលើរឿងរ៉ាវកើតឡើងនៅក្នុងអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ។ ការត្រួតពិនិត្យធ្វើឡើងដោយកម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍របស់អង្គការសហប្រជាជាតិដែលផ្តល់ថវិកា ៦,៨លានដុល្លារអាមេរិកសម្រាប់តុលាការ បានចោទប្រកាន់ពីការរើសបុគ្គលិកមិនសមស្របនៅអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ ការបង្កើនប្រាក់ បៀវត្សរ៍ដោយមិនសមហេតុផល និងការគ្រប់គ្រងមិនល្អកើតមាននៅអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ ។ ការសន្និដ្ឋានរបស់អ្នកត្រួតពិនិត្យធ្វើឡើងដោយមិនហ្មត់ចត់ ៖ ប្រសិនបើតុលាការនេះមិនធ្វើការកែទម្រង់ឲ្យបានត្រឹមត្រូវ កម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍របស់អង្គការសហប្រជាជាតិ នឹងពិចារណាលើការដកខ្លួនចេញ ។ មន្ត្រីកម្ពុជាទទួលស្គាល់កំហុស ប៉ុន្តែអះអាងថា កំហុសទាំងនោះមិនធ្វើឲ្យប៉ះពាល់ដល់ដំណើរការតុលាការទាំងមូលនោះទេ ។ បន្ទាប់ពីការចរចាមួយទស្សវត្សរ៍ ពោរពេញដោយការលំបាក មន្ត្រីអន្តរជាតិក៏មិនគិតគូរខ្លាំងអំពីការត្រឡប់ទៅកិច្ចចរចា ដូចនេះវាពន្យារពេលដល់ការរកយុត្តិធម៌ ។

នៅអំឡុងពេលចរចាអំពីតុលាការនេះ ខ្ញុំនិងបុគ្គលផ្សេងទៀតបានអះអាងថាសហគមន៍អន្តរជាតិមិនគួរគិតទៅដល់ភាពល្អឥតខ្ចោះដែលអាចបាត់បង់រឿងល្អនោះទេ ។ តុលាការចម្រុះមួយ នឹងមានការលំបាកគ្រប់គ្រង ហើយចៀសមិនផុតពីមានភាពតានតឹង និងការប៉ះទង្គិចគ្នាដោយថាហេតុរវាងមន្ត្រីអង្គការសហប្រជាជាតិ និងមន្ត្រីក្នុងស្រុក ។ មន្ត្រីអង្គការសហប្រជាជាតិខ្វះខាតចំណេះដឹងលម្អិត និងភាសារបស់កម្ពុជា ចំណែកឯមន្ត្រីក្នុងស្រុកវិញខ្វះចំណេះដឹងខាងច្បាប់អន្តរជាតិ ។ វាក៏មានការលំបាកផងដែរក្នុងការភ្ជាប់ច្បាប់កម្ពុជានិងច្បាប់អន្តរជាតិ និងនិតិវិធីច្បាប់កម្ពុជា និងនិតិវិធីច្បាប់អន្តរជាតិ ។ សង្ខេបមក តុលាការចម្រុះវានឹងមិនអនុវត្តតាមច្បាប់«យ៉ាងខ្ជាប់ខ្ជួន» ឬក៏មានប្រសិទ្ធភាពដូចតុលាការអន្តរជាតិនៅទីក្រុងឡាអេនោះទេ ប៉ុន្តែវាជាការថ្លឹងថ្លែងមួយក្នុងការគិតទៅដល់វិធីផ្សេងៗដើម្បីសម្រេចគោលបំណងយុត្តិធម៌ ការផ្សះផ្សានិងការអភិវឌ្ឍន៍ ។

ពិនិត្យលើទិដ្ឋភាពជារួមអង្គជំនុំជម្រះបន្តកិច្ចការរបស់ខ្លួនខ្ជាប់ខ្ជួនដើម្បីនាំយកចុងចោទសំខាន់ៗមកកាន់សវនាការ ។ ដូចដែលបានរំពឹងទុកប្រការនេះធ្វើមិនឲ្យមានការឈឺចាប់កើនឡើងថែមទៀត ។ សំខាន់ជាងនេះទៅទៀតនោះ ភាគច្រើនរឿងរ៉ាវទាំងនេះមិនមែនជាឧបសគ្គដល់សុចរិតភាពជាមូលដ្ឋានរបស់ដំណើរការនេះឡើយ ។ ឧទាហរណ៍ ការចេញបញ្ជារបស់តុលាការឲ្យឃុំខ្លួន ឌុច និង នួន ជា

បន្តុប់ន័យមិនច្បាស់លាស់មួយផ្នែកផ្អែកលើការអនុវត្តន៍គោលការណ៍ប្រព័ន្ធច្បាប់ខុសគ្នា ។ ភាសាបីប្រើប្រាស់ជាផ្លូវការសព្វថ្ងៃគឺភាសាខ្មែរ អង់គ្លេស និងបារាំង ដោយថាហេតុ គេចមិនផុតពីកំហុសនិងអសមត្ថភាពក្នុងការបកប្រែ ។ ការិយាល័យរដ្ឋបាលរបស់អង្គជំនុំជម្រះមិនទាន់បានបង្កើតយន្តការគ្រប់គ្រាន់ ក្នុងការចែកផ្សាយឯកសារដល់មន្ត្រីតុលាការដែលពាក់ព័ន្ធ ។ ក្នុងពេលជាមួយគ្នានេះ ការតែងតាំងចៅក្រមស៊ើបអង្កេត យូ ប៊ុនឡេង ជាប្រធានសាលាឧទ្ធរណ៍ធ្វើឲ្យមានបញ្ហាលើកឡើងទាក់ទងនឹងទំនាស់ផលប្រយោជន៍ ។ ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ក៏រឿងរ៉ាវបែបនេះវានឹងមិនធ្វើឲ្យប៉ះពាល់ដល់ដំណើរការចាប់ផ្តើមតុលាការថ្មីមួយនេះដែរ ។

អំពើពុករលួយជារឿងផ្សេងពីនេះ ។ ការប្រើប្រាស់ថវិកា ខុស ការផ្តល់សំណូក និងការប្រើប្រាស់ខ្សែបណ្តាញដើម្បីចូលធ្វើការទាំងអស់នេះមិនមែនជាប្រភេទ«មិនគ្រប់លក្ខណៈ» ដែលសហគមន៍អន្តរជាតិ និងសាធារណជនកម្ពុជាទូទៅគួរតែគិតថា រឿងនេះមិនមែនជាដំណើរការលំបាកក្នុងការគ្រប់គ្រងដំណើរការតុលាការចម្រុះ និងដំណើរការព្រហ្មទណ្ឌមានសភាពស្មុគស្មាញ ។ ប្រសិនបើការចោទរបស់កម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍របស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ជាការពិតនោះ មន្ត្រីខ្លះបានរំលោភអំណាចរបស់ខ្លួន ។ រដ្ឋាភិបាលកម្ពុជានិងសហគមន៍ដែលជាអ្នកផ្តល់ជំនួយគួរតែបញ្ចុះ បញ្ចូលជាបន្ទាន់គណៈកម្មា-ធិការពិសេសមួយឬស្ថាប័នស្រដៀងគ្នា នេះដើម្បីស៊ើបអង្កេតការចោទប្រកាន់នេះបន្ថែមទៀត ។ អំពើពុករលួយនឹងធ្វើឲ្យខូចប្រយោជន៍ធ្ងន់ធ្ងរដល់សមត្ថភាពរបស់តុលាការ ក្នុងការធ្វើជាគំរូដល់នីតិរដ្ឋក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ហើយក៏ជាការប្រមាថធ្ងន់ធ្ងរមួយដល់អ្នករស់រានមានជីវិតពីរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ដែលបានរង់ចាំយុត្តិធម៌អស់រយៈពេលបីទសវត្សរ៍មកហើយ ។ ពុករលួយបង្កឡើងដោយមន្ត្រីអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ ដែលខ្លួនឯងផ្ទាល់ក៏ជាអ្នករស់រានជីវិតពីរបបខ្មែរក្រហមដែរនោះ វានឹងជាការក្បត់គួរឲ្យឈឺចាប់មួយ ។

ការបញ្ចប់អំពើពុករលួយក្នុងប្រព័ន្ធតុលាការ គឺជាគោលបំណងមួយដែលអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញគួរតែស្វះស្វែងដើម្បីសម្រេចគោលបំណងនេះ ។ អំពើពុករលួយកើតឡើងជាសាមញ្ញក្នុងសង្គមកម្ពុជា ហើយមានការចូលរួមពីមនុស្សក្នុងស្រុកនិងអន្តរជាតិ ហើយក្លាយជាផលប៉ះពាល់រាលដាលដល់អភិបាលកិច្ច និងការរីកលូតលាស់របស់ប្រទេសទៀតផង ។ អង្គការតម្លាភាពអន្តរជាតិក្នុងពេលថ្មីៗនេះបានចាត់ទុកប្រទេសកម្ពុជាក្នុងចំណាត់ថ្នាក់ទី១៦២ ក្នុងចំណោមប្រទេសទាំង១៧៩ដែលមានអំពើពុករលួយច្រើនបំផុតនៅលើពិភពលោក ។ ក្នុងដំណើរទស្សនកិច្ចនៅប្រទេសកម្ពុជាក្នុងពេលថ្មីៗនេះរបស់ប្រធានធនាគារពិភពលោក លោក រ៉ូប៊ែត ហ្ស៊ូលីក បានសង្កត់ធ្ងន់លើអំពើពុករលួយនេះដែលធ្វើឲ្យប៉ះពាល់ធ្ងន់ធ្ងរដល់គម្រោងអភិវឌ្ឍន៍ជាច្រើនក្នុងប្រទេសនេះ ។ អំពើពុករលួយបន្ថយការជឿទុកចិត្តលើកិច្ចសន្យា

និងសិទ្ធិលើទ្រព្យសម្បត្តិបន្ថយការវិនិយោគបរទេសស្របច្បាប់និងបង្អាក់ការអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ច ។ ហើយក៏ធ្វើឲ្យមានភាពអយុត្តិធម៌កើតមានឥតឈប់ឈរនៅថ្នាក់មូលដ្ឋានដែរ ។ អង្គការឃ្លាំមើលពិភពលោកបានចេញរបាយការណ៍ស្តីពីអំពើពុករលួយក្នុងការប្រមូលយក ធនធានខុសច្បាប់ហាកម្មដោយបានផ្តល់ភ័ស្តុតាងចំពោះការរំលោភធ្វើឡើងចំពោះសហគមន៍ ប្រជាជនកម្ពុជា ជនបទ និងបរិស្ថាន ។ នៅក្នុងរយៈពេលប៉ុន្មានឆ្នាំខាងមុខទៀត អំពើពុករលួយនឹងធ្វើឲ្យបាត់បង់ចំណូលដល់ប្រជាជនកម្ពុជាសាមញ្ញចំពោះការរកឃើញប្រេងកាតនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាក្នុងពេលថ្មីៗនេះ ។

អំពើពុករលួយមិនត្រូវបានធ្វើឲ្យខូចខាតដល់តុលាការខ្មែរក្រហម ឬក៏ការអភិវឌ្ឍន៍ប្រទេសកម្ពុជាក្នុងពេលអនាគតទេ ។ ជាការពិតណាស់ដែលថារាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាដើរតួនាទីសំខាន់ក្នុងការលុបបំបាត់ ។ តុលាការខ្មែរក្រហមផ្តល់ឱកាសមួយក្នុងការបង្ហាញការធ្វើឲ្យប្រសើរឡើងរបស់រដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាលើអភិបាលកិច្ចនិងប្រព័ន្ធច្បាប់ដែលនឹងទទួលបានកិត្តិនាមនិងការវិនិយោគជាច្រើនទៀត ។ ភាពទន់ខ្សោយ និងបរាជ័យនៃដំណើរការអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញនឹងនាំមកនូវការបាត់បង់កេរ្តិ៍ឈ្មោះនិងបំផ្លាញជំហររបស់ប្រទេសនៅក្នុងតំបន់និងការគ្រប់គ្រងស្របច្បាប់ជាសាធារណៈ ។

អ្នកផ្តល់ជំនួយសំខាន់ៗដល់តុលាការនេះ ក៏ចាំបាច់ចូលរួមយ៉ាងសកម្មក្នុងដំណើរការនេះដែរ ដែលគួរតែបង្កើតការងារ ហើយបន្តធ្វើការដោយមិនយោគយល់ក្នុងការចោទប្រកាន់អំពើពុករលួយនេះ បើទោះបីជាទង្វើនេះបង្កឡើងដោយបុគ្គលិកកម្ពុជា ឬបុគ្គលិកអន្តរជាតិក៏ដោយ ។ បន្ថែមលើការបង្កើតគណៈកម្មាធិការចម្រុះដើម្បីត្រួតពិនិត្យលើការចោទពីបទប្រព្រឹត្តអំពើអាក្រក់បែបនេះ អ្នកផ្តល់ជំនួយគួរតែទទូចឲ្យមានការកែតម្រូវជាបន្ទាន់ចំពោះការទទួលខុសទាំងឡាយដែលកើតមាន ។ លើសពីនេះទៀតនោះអ្នកផ្តល់ជំនួយគួរតែបញ្ជាក់ឲ្យច្បាស់ដល់មន្ត្រីខាងអង្គការសហប្រជាជាតិ និងខាងរដ្ឋាភិបាលថាបញ្ហាពុករលួយមិនមែនជាកលល្បិចសម្រាប់បំភ័ន្តនោះទេ ។ វាជារឿងមួយក្នុងចំណោម«វិធីប្រើប្រាស់ជំនួយដើម្បីបញ្ចប់អំពើពុករលួយ»មួយចំនួន ប្រសិនបើមិនបានដោះស្រាយភ្លាមៗ ហើយលទ្ធផលនឹងប៉ះពាល់មិនត្រឹមតែតុលាការនោះទេ ។ រដ្ឋាភិបាលលោកខាងលិចមិនអាចដោះស្រាយបញ្ហាដូចនេះតែម្នាក់ឯងបានឡើយ ។ ប្រទេសជប៉ុនត្រូវតែប្រើតួនាទីនាំមុខរបស់ខ្លួនដែលជាអ្នកផ្តល់ជំនួយសំខាន់ដល់តុលាការនេះ ហើយប្រទេសចិននិងប្រទេសនៅអាស៊ីអាគ្នេយ៍មិនគួរអនុញ្ញាតឲ្យរឿងនេះកើតឡើងដោយមិនយកចិត្តទុកដាក់ដូចដែលខ្លួនតែងតែជួបប្រទះនៅអតីតកាលនោះទេ ។

ការយករឿងអំពើពុករលួយជារឿងនាំមុខ វាជាជំហរមួយប្រកបដោយភាពគ្រោះថ្នាក់ ។ ការតវ៉ាច្រើនអំពីរឿងនេះវាធ្វើឲ្យមានការប៉ះពាល់ដល់ការពន្យារពេលម្តងទៀត ឬការបញ្ឈប់ដំណើរតុលាការ ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ អំពើពុករលួយជារឿងមួយមិនគួរមិនយកចិត្តទុកដាក់នោះទេ ។ អង្គ

ជនុំជម្រះមិនអាចធ្វើឲ្យអ្នករស់រានមានជីវិតពីរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ បៀមទុកការរំលោភបំពានដែលខ្លួនធ្លាប់រងទុក្ខនោះឡើយ ។ អ្វីដែលតុលាការនេះអាចធ្វើគឺផ្តល់ការវិនិច្ឆ័យដោយយុត្តិធម៌ និងធ្វើឲ្យប្រព័ន្ធច្បាប់មួយប្រសើរឡើង ដែលនឹងការពារសិទ្ធិប្រជាជនកម្ពុជានៅពេលអនាគត ។ នេះជាបទដ្ឋានមួយដែលតុលាការគួរតែប្រកាន់យក ។

ប៊ន ឆរឆីអារី

ទីប្រឹក្សាច្បាប់មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា